

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

Παϊζάνου Αρετή
Οικονομολόγος, Παιδαγωγός
Επιμορφώτρια Εκπαιδευτικών στις
ΤΠΕ
apaizan@de.sch.gr

Γαβριελίδου Μόνικα
Επιμορφώτρια Εκπαιδευτικών στις
ΤΠΕ
Ε.Α. Ινστιτούτο Τεχνολογίας
Υπολογιστών
Monica.Gavrielidou@cti.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία διαπραγματεύεται το θέμα των δικτυακών εκπαιδευτικών πηγών που μπορεί να έχει στη διάθεσή του ο καθηγητής ξένων γλωσσών. Ειδικότερα, εξετάζονται οι ανάγκες αξιοποίησης δικτυακών πηγών για το μάθημα των ξένων γλωσσών και αναζητούνται απαντήσεις στα ερωτήματα «Τι συνιστά ένα διαθέσιμο υλικό εκπαιδευτικά αξιοποιήσιμο» και «Τι είναι οι εκπαιδευτικές πηγές». Στη συνέχεια, παρατίθενται κριτήρια αξιολόγησης για τις εκπαιδευτικές πηγές που συναντώνται στο διαδίκτυο και τέλος δίνονται για τον καθηγητή ξένων γλωσσών, παραδείγματα – προτεινόμενες διαδρομές που αφορούν την παιδαγωγική και διδακτική αξιοποίηση των εκπαιδευτικών πηγών του διαδικτύου.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: *Δικτυακές εκπαιδευτικές πηγές, περιεχόμενο, εκπαιδευτικό υλικό, διδασκαλία ξένων γλωσσών, διαδίκτυο, ιστοσελίδες*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ – Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ

Είναι ιδιαίτερα δύσκολο να βρεθεί μια έκφραση που θα απέδιδε με σοφό τρόπο την σημερινή κατάσταση του εκπαιδευτικού, που πρέπει να περάσει από την εποχή της κατοχής και διαχείρισης της πληροφορίας, σε μια άλλη νέα εποχή. Ποιόν ρόλο καλείται να αναλάβει, εάν δεν είναι πια εκείνος ο μοναδικός κάτοχος της πληροφορίας, ο υποχρεωτικός *διαμεσολαβητής* μεταξύ πληροφορίας και κοινού;

Με το διαδίκτυο, τα παραδοσιακά κέντρα παραγωγής και διατήρησης της πληροφορίας χάνουν την παντοδυναμία τους και ο ρόλος του υποχρεωτικού «κρίκου» αμφισβητείται έντονα. Όταν μια «μηχανή» επικοινωνίας (τηλεόραση, βίντεο, ηλεκτρονικός υπολογιστής) εισέρχεται μέσα στο «σύστημα» που αποτελούν το σχολείο ή η τάξη, το κάνει χάρις στην πρωτοβουλία κάποιων πρωταγωνιστών (παιδαγωγοί, διοίκηση, γονείς). Αυτό σημαίνει πως η άφιξή της υποχρεώνει τους υπόλοιπους να πάρουν θέση σχετικά με τις αλλαγές που αυτή επιφέρει.

Η αρχική σύγχυση, η οποία εμποδίζει να κατανοήσουμε τα περίπλοκα δυσμενή ενδεχόμενα που τίθενται με την ανάπτυξη των πολυμέσων και του διαδικτύου στην εκπαίδευση, είναι η σύγχυση στη διάκριση μεταξύ δεδομένων από την πληροφορία, και σε δεύτερο στάδιο η εξομίωση των δεδομένων και των πληροφοριών με τη γνώση. Με άλλα λόγια, η δυνατότητα πρόσβασης σε δεδομένα δεν έχει καμία αξία εάν αυτά προηγουμένως δεν έχουν υποστεί μια σχετική επεξεργασία έτσι ώστε να μπορούν να αποκωδικοποιηθούν. Αντίστοιχα, η αξία των δεδομένων αυτών είναι ελάχιστη για

εκείνον που δεν έχει αποκτήσει προηγουμένως τις ικανότητες αυτές που θα του επιτρέψουν να τα «μεταφράσει», δηλαδή να τα αποκωδικοποιήσει. Το να έχουμε για παράδειγμα πρόσβαση σε στατιστικά δεδομένα για την οικονομία, δεν αρκεί για να καταλάβουμε την οικονομική κατάσταση μιας χώρας. Οι στατιστικές επιδέχονται πολλές ερμηνείες.

Η διαφοροποίηση μεταξύ δεδομένων, πληροφορίας και γνώσης αποτελεί κυρίαρχο ζήτημα για όλα τα εκπαιδευτικά συστήματα και την αποκαλούμενη «κοινωνία της πληροφορίας». Με άλλα λόγια, η φυσική κατοχή της πληροφορίας δεν εγγυάται με κανέναν τρόπο την πρόσβαση στη γνώση.

Είναι αλήθεια ότι η εμφάνιση νέων μορφών συγκέντρωσης και διάδοσης της πληροφορίας συμβαδίζει με νέες πολιτισμικές πρακτικές, καθώς και γλωσσικές, πολιτικές και κοινωνικές αλλαγές. Παράλληλα, η γλώσσα αφομοιώνει τις πολιτισμικές ταυτότητες των εθνικών ομάδων. Αραγε ποιες μελλοντικές ταυτότητες, αφομοιωμένες μεταξύ άλλων στη χρήση των διαφόρων γλωσσών, πρόκειται να ευνοήσει το διαδίκτυο; Ποιες γλωσσικές ή πολιτισμικές πρακτικές σε ό,τι αφορά την εκμάθηση των αγγλικών, την ανάπτυξη και διάδοση των εθνικών γλωσσών πρέπει να φανταστούμε και να προβλέψουμε;

Οι καθηγητές ξένων γλωσσών βρίσκονται στο κέντρο αυτών των εξελίξεων δεδομένου ότι καλούνται μέσα από τη διδασκαλία της γλώσσας να μνήσουν τον μαθητή αφενός στην κουλτούρα αυτού που τη μιλά, να τον εισάγουν σε μια διαδικασία κατανόησης του «άλλου», του διαφορετικού, αλλά και να τον εντάξουν μέσα από έναν τόσο προνομιακό χώρο για τις ξένες γλώσσες, όπως είναι το διαδίκτυο, στην «κουλτούρα» της κοινωνίας της πληροφορίας.

ΑΝΑΓΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΚΤΥΑΚΩΝ ΠΗΓΩΝ - ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

Ηδη το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα προσαρμόζεται στις ευρωπαϊκές επιταγές του e-learning και της e-Europe και έχει μπει στη διαδικασία δικτύωσης των σχολείων και των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων της χώρας, εξοικείωσης των εκπαιδευτικών με τη χρήση του διαδικτύου και των πολυμέσων, και γενικά προσαρμογής του συνόλου του εκπαιδευτικού μας συστήματος στην κοινωνία της γνώσης. Σ' αυτό το πλαίσιο καταρτίζεται στις ΤΠΕ το σύνολο των εκπαιδευτικών της χώρας, δημιουργήθηκε η εκπαιδευτική πύλη του ΥΠΕΠΘ, και επιμορφώνεται ένας σημαντικός αριθμός εκπαιδευτικών στην παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ.

Μέσα σε αυτή την κοσμογονία αλλαγών θα λέγαμε πως αφενός ανοίγονται νέοι ορίζοντες στον καθηγητή ξένων γλωσσών εάν μπορέσει να αξιοποιήσει σωστά ένα εργαλείο όπως είναι το διαδίκτυο, αφετέρου γίνεται επιτακτική η ανάγκη επαρκούς ενημέρωσης και επιμόρφωσής του.

Ο καθηγητής ξένων γλωσσών καλείται να εκσυγχρονίσει τη διδασκαλία του, να την προσαρμόσει στα ευρωπαϊκά δεδομένα, να αντιδράσει με πολύ γρήγορα αντανακλαστικά στις οδηγίες του Υπουργείου και να ερευνήσει, στο πλαίσιο των δικών του πρωτοβουλιών, τις τάσεις στη διδακτική του μαθήματός του. Καλείται επίσης να ανανεώσει το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα της ξένης γλώσσας, ενδιαφέρον που συχνά μετατοπίζεται σε κέντρα εκτός σχολικής μονάδας, και γενικότερα να αναζητήσει νέους τρόπους αναβάθμισης ενός μαθήματος που βρίσκεται

συχνά αντιμέτωπο με προβλήματα που αφορούν τον αριθμό των ωρών διδασκαλίας, την επιλογή της δεύτερης ξένης γλώσσας κ.α. Μεταξύ άλλων, ο καθηγητής ξένων γλωσσών καλείται να διαχειριστεί με επιτυχία ένα ανομοιογενές κοινό ως προς τη γνώση της ξένης γλώσσας (και τα τελευταία χρόνια κοινό με ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά). Αναζητά διέξοδο από τη «δαμόκλειο σπάθη» του Αναλυτικού Προγράμματος καθώς και πρόσβαση σε παιδαγωγικές πηγές με παιδαγωγικό ενδιαφέρον και ευχάριστο περιεχόμενο για τον μαθητή. Καλείται επίσης να αξιοποιήσει έναν προνομιακό για τις ξένες γλώσσες χώρο όπως είναι αυτός του διαδικτύου, όχι μόνο για το μάθημά του αλλά και για τη δική του εξάσκηση και επαφή με τη γλώσσα και τον πολιτισμό που διδάσκει, ιδιαίτερα σε περιοχές και σχολεία της χώρας όπου οι δυνατότητες εξάσκησης στη γλώσσα και η κινητικότητα σχετικά με εκπαιδευτικά ταξίδια είναι περιορισμένες. Τέλος, επιθυμεί να βρίσκεται σε διαρκή επαφή με τα επιστημονικά τεκταινόμενα στο αντικείμενό του σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στην επαφή του με το διαδίκτυο, ο καθηγητής ξένων γλωσσών αντιμετωπίζει ορισμένα προβλήματα όπως:

- δυσκολίες σε θέματα που σχετίζονται με τη μύησή του στη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή ως εργαλείο πρόσβασης στο διαδίκτυο (επιμόρφωση στις βασικές δεξιότητες, διαθεσιμότητα σχολικών εργαστηρίων)
- δυσκολία στην αναζήτηση και εξεύρεση χρήσιμων διευθύνσεων
- ανάγκη για περαιτέρω επιμόρφωση έτσι ώστε να είναι σε θέση να αξιολογήσει την ποιότητα του περιεχομένου ενός δικτυακού τόπου
- δυσκολίες στην διδακτική αξιοποίηση πηγών για τα χαμηλά επίπεδα γνώσης της ξένης γλώσσας
- ζητήματα που αφορούν τη χρήση του υλικού του διαδικτύου (ασφάλεια στο διαδίκτυο, copyright) μιας και ο εκπαιδευτικός δεν κινείται πλέον στην ασφάλεια των εγκεκριμένων εγχειριδίων
- δυσκολίες στην εξοικείωση με την ιδέα ότι στο διαδίκτυο θα μπορούσε να υπάρχει και ο δικός του «χώρος», ένας χώρος όχι μόνο αναζήτησης χρήσιμων διδακτικά κειμένων, αλλά ένας χώρος στον οποίο θα μπορούσε να ανταλλάξει απόψεις, να μάθει νέα που αφορούν τον κλάδο του ή γενικότερα την εκπαίδευση, να έχει πρόσβαση σε επιστημονικά κείμενα, αναλύσεις, βιβλιογραφία και εργασίες, δηλαδή να έχει στη διάθεσή του ένα πλήθος από οργανωμένες παιδαγωγικές πηγές.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Η μέχρι σήμερα εμπειρία από τις προσπάθειες ένταξης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση σε παγκόσμιο επίπεδο, ανέδειξε την ανάγκη ανάπτυξης σε τρεις βασικούς άξονες (NGFL, 2002, Eurydice 2001): Η ανάπτυξη του άξονα “Υποδομή” με στόχο όλοι οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές να έχουν πρόσβαση στις ΤΠΕ, η ανάπτυξη του άξονα “Επιμόρφωση και Στήριξη” των εκπαιδευτικών στη χρήση και παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ και τέλος η ανάπτυξη του άξονα “Περιεχόμενο”, με στόχο την παροχή εκπαιδευτικών πηγών και υπηρεσιών σε καθηγητές και μαθητές, οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν στη διδακτική πράξη. Οι τρεις παραπάνω άξονες θα πρέπει να αναπτύσσονται παράλληλα και ισοδύναμα (Loveless, 2002, Meuter, 1998).

Λέγοντας “Περιεχόμενο” εννοούμε μια τεράστια ποικιλία εκπαιδευτικών πηγών και υπηρεσιών που είναι διαθέσιμες ηλεκτρονικά και περιλαμβάνουν από μια απλή φωτογραφία ή ένα φύλλο εργασίας, μέχρι ένα εκπαιδευτικό λογισμικό ή ένα δικτυακό τεστ δεξιοτήτων. Με γνώμονα τον τρόπο με τον οποίο είναι διαθέσιμη η εκπαιδευτική πηγή (διαδίκτυο, CD ROM, Floppy Disk κ.α.), η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στις εκπαιδευτικές πηγές που είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο για τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών.

Τέτοιες εκπαιδευτικές πηγές μπορεί να είναι:

- Εκπαιδευτικά σενάρια και δραστηριότητες
- Δικτυακά μαθήματα ή τεστ αξιολόγησης
- Δικτυακά εκπαιδευτικά λογισμικά και κατάλογοι εκπαιδευτικών λογισμικών
- Βοηθητικό υλικό για το σχεδιασμό και την οργάνωση ενός μαθήματος ξένων γλωσσών (λεξικά, downloadable προγράμματα)
- Ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες
- Δυνατότητες ενημέρωσης και επικοινωνίας εκπαιδευτικών ξένων γλωσσών (fora επικοινωνίας, σύνδεσμοι καθηγητών, χώροι συνεδρίων, επιστημονικά άρθρα, βιβλιογραφία)
- Δυνατότητες ενημέρωσης και επικοινωνίας μαθητών ξένων γλωσσών (fora επικοινωνίας, δικτυακά εκπαιδευτικά περιοδικά, εργασίες εκπαιδευτικών, επιστημονικά κείμενα)
- Συμπληρωματικό υλικό στα εγχειρίδια διδασκαλίας ξένων γλωσσών (ιστοσελίδες με συμπληρωματικές δραστηριότητες στο υλικό των σχολικών εγχειριδίων)
- Οργανωμένο υλικό που στοχεύει στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών ξένων γλωσσών
- Αυθεντικά κείμενα που δεν έχουν ετοιμαστεί για διδακτικούς σκοπούς (άρθρα εφημερίδων κ.α.)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

Αν επιχειρήσουμε να κάνουμε μια πρώτη κατηγοριοποίηση δικτυακών τόπων που παρουσιάζουν εκπαιδευτικό ενδιαφέρον, θα διακρίνουμε:

- Ιστοσελίδες που έχουν σχεδιαστεί για εκπαιδευτική αξιοποίηση
- Ιστοσελίδες που απευθύνονται στο ευρύ κοινό, αλλά προσφέρονται και για αξιοποίηση στην τάξη ως αυθεντικά κείμενα (Lancien, 1998).

Στον παραπάνω διαχωρισμό μπορούμε να προσθέσουμε μια υποκατηγορία:

- Ιστοσελίδες με πρόσβαση επί πληρωμή και
- δωρεάν ιστοσελίδες.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο, η κατηγοριοποίηση των εκπαιδευτικών πηγών θα μπορούσε να γίνει:

1. Ως προς το περιεχόμενο των δικτυακών τόπων:

- Αμιγές εκπαιδευτικό περιεχόμενο όπως αναφέρθηκε παραπάνω
- Ενημέρωση σε θέματα που αφορούν τον εκπαιδευτικό χώρο (επιστημονική και διοικητική, εκθέσεις, ημερίδες, πληροφοριακά δελτία, εκπαιδευτικά προγράμματα της Ε.Ε., προκηρύξεις θέσεων, μεταθέσεις κ.α.)

- Εκπαιδευτικό υλικό δομημένο ανά γνωστικό αντικείμενο
- Παραπομπές σε άλλα χρήσιμα sites
- Οδηγίες για τους κανόνες σωστής πλοήγησης (Netiquette)
- Άλλο (πολιτιστικό και κοινωνικό περιεχόμενο, ανέκδοτα, δωρεάν e-mail, επισκόπηση τύπου, πολιτική και διεθνείς εξελίξεις)

2. Ως προς την ποιότητα του περιεχομένου, αρχιτεκτονικής, διεπιφάνειας χρήσης, σχεδιασμού και παρουσίασης του υλικού, οργάνωσης της πληροφορίας και αξιοποίησης των δυνατοτήτων που προσφέρει το διαδίκτυο

Στο σημείο αυτό διακρίνει κανείς τις οργανωμένες προσπάθειες που έχουν πίσω τους ομάδες ειδικών επιστημόνων αλλά και αντίστοιχα κονδύλια, και τις προσπάθειες που είναι περισσότερο ερασιτεχνικές και λιγότερο κοστοβόρες. Σε κάθε περίπτωση, η ποιότητα του περιεχομένου ενός δικτυακού τόπου δε συμβαδίζει με την υλικοτεχνική του οργάνωση. Η ποικιλία στην ποιότητα των δικτυακών τόπων με εκπαιδευτικό περιεχόμενο, καταδεικνύει το πόσο σημαντική είναι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην αξιολόγησή τους.

3. Ως προς τον φορέα

Οι φορείς που δημιουργούν και συντηρούν τους δικτυακούς τόπους μπορεί να είναι ιδιωτικοί, δημόσιοι (κρατικοί ανά χώρα ή ευρωπαϊκοί), ανεξάρτητα ιδρύματα, μορφωτικά, ακαδημαϊκά και επιστημονικά ιδρύματα, καθώς και άλλοι φορείς όπως συνδικαλιστικές ενώσεις ή ομοσπονδίες εκπαιδευτικών, ή ακόμα άτυπες ενώσεις εκπαιδευτικών και ιδιωτικοί φορείς παροχής εκπαίδευσης. Έτσι λοιπόν, κάποιοι δικτυακοί τόποι εκφράζουν επίσημες διοικητικές ή επιστημονικές κατευθύνσεις, αποτελώντας επίσημους ή ημιεπίσημους χώρους έκφρασης της κρατικής εκπαιδευτικής πολιτικής (Π.Ι., ΥΠΕΠΘ, CRDP). Άλλοι δικτυακοί τόποι εκφράζουν νέες τάσεις στην εκπαίδευση (Ε.Ε., επιστημονικοί φορείς όπως πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα). Τέλος, κάποιοι δικτυακοί τόποι εκφράζουν τις συλλογικές απόψεις των μελών από το οποία δημιουργούνται ή ακόμη και προσωπικές απόψεις.

4. Ως προς το κοινό στο οποίο απευθύνονται. Αυτό επίσης ποικίλει και μπορεί να είναι:

- το σύνολο των εκπαιδευτικών μιας χώρας
- το σύνολο των εκπαιδευτικών ενός συνόλου χωρών (πχ. Ε.Ε.)
- εκπαιδευτικοί ανά ειδικότητα και κατεύθυνση,
- μαθητές
- σχολεία
- μέλη των συλλόγων και ομοσπονδιών εκπαιδευτικών
- την ευρύτερη εκπαιδευτική κοινότητα (το σύνολο των πρωταγωνιστών της εκπαιδευτικής διαδικασίας: γονείς, μαθητές, εκπαιδευτικοί, διοίκηση της εκπαίδευσης, στελέχη συμβουλευτικών οργάνων, τοπική αυτοδιοίκηση)
- το σύνολο των πρωταγωνιστών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης (α' θμια, β' θ/μια, ανώτατη, επαγγελματική κ.α.)

Σε κάθε περίπτωση, το περιεχόμενο των δικτυακών τόπων ποικίλει ανάλογα με το κοινό στο οποίο απευθύνεται.

5. Ως προς τους στόχους των δικτυακών τόπων. Αυτοί ενδέχεται να είναι:

- η απλή πληροφόρηση (γενική ή εξειδικευμένη)

- η δημιουργία «κοινότητας μάθησης»
- η παροχή χώρου έκφρασης, στα σχολεία, μέσα από σχολικές ιστοσελίδες και εργασίες μαθητών
 - η ανάδειξή τους σε χώρους εικονικής συνάντησης και επικοινωνίας
 - η παιδαγωγική στήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας (πηγές, σχέδια μαθημάτων, βιβλιογραφία, όπως διεξοδικά αναφέραμε παραπάνω)
 - η παροχή «βήματος» στον εκπαιδευτικό και η δυνατότητα να εκθέσει τις απόψεις ή εργασίες του στο διαδίκτυο
 - η ευαισθητοποίηση, πληροφόρηση σε τρίτα θέματα (πολιτισμός, κοινωνία, πολιτική κλπ)
 - η τεκμηρίωση σε περίπλοκα ζητήματα όπως νομοθεσία (εγκύκλιοι, νόμοι, τροπολογίες, υπουργικές αποφάσεις, προεδρικά διατάγματα κλπ)
 - ένας συνδυασμός των παραπάνω

Όπως φαίνεται από τα παραπάνω, η συνεχόμενη ανάπτυξη του διαδικτύου και η ποικιλία του περιεχομένου του οδηγεί το χρήστη/εκπαιδευτικό σε μια διαρκή κινητικότητα και γνωριμία με πλήθος εκπαιδευτικού υλικού που παρουσιάζεται με διαφορετικούς, ενδιαφέροντες και εύληπτους ή όχι τρόπους. Προκύπτουν λοιπόν τόσες κατηγοριοποιήσεις των σελίδων του διαδικτύου, όσες πιθανά και οι ενδιαφερόμενοι χρήστες του ή δημιουργοί του

Παρόλα αυτά, κάνοντας μια πρώτη έρευνα στις εκπαιδευτικές πηγές του διαδικτύου, παρατηρούμε πως υπάρχουν σημαντικά ερωτηματικά ως προς την ποιότητα του δημοσιευμένου υλικού. Επομένως, ο βαθμός και η αποτελεσματικότητα αξιοποίησης του υπάρχοντος υλικού από τον εκπαιδευτικό καθιστά αναγκαία την επιμόρφωσή του γι αυτό το σκοπό, έτσι ώστε, πριν απ' όλα ο εκπαιδευτικός να είναι σε θέση να αξιολογήσει τις εκπαιδευτικές πηγές που έχει στη διάθεσή του.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

Η ένταξη των υπολογιστών στην εκπαίδευση σημαίνει μεταξύ άλλων «έκρηξη» αναγκών σε εκπαιδευτικό υλικό καθώς και στις αντίστοιχες εκπαιδευτικές πρακτικές (Dennis, 1998). Η τεράστια ποικιλία στις εκπαιδευτικές πηγές που προέκυψαν ως αποτέλεσμα, καθώς και ο τρόπος που αυτές αξιοποιούνται παιδαγωγικά αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα της ένταξης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση (Kontogiannopoulou, 1996).

Στη διδασκαλία των ξένων γλωσσών το διαδίκτυο αναδεικνύεται σε πολύτιμη εργαλείο και πηγή δημιουργικών ερεθισμάτων και υλικού για τον εκπαιδευτικό που αναζητά νέες διεξόδους στο μάθημά του.

Προκύπτουν όμως σημαντικά ερωτήματα. Παραθέτουμε ενδεικτικά:

- Ποιοι δικτυακοί τόποι προσφέρονται για αξιοποίηση από καθηγητές και μαθητές;
- Υπάρχουν κάπου συγκεντρωμένοι;
- Πώς θα επιλέξει ο εκπαιδευτικός τις πηγές που ενδείκνυνται για το μάθημά του;
- Με τι κριτήρια μια εκπαιδευτική πηγή αξιολογείται ως ικανοποιητική; Από ποιόν;

• Με ποιο τρόπο μπορούν να αξιοποιηθούν παιδαγωγικά οι εκπαιδευτικές πηγές;

Αναζητώντας κάποια σημεία ιδιαίτερης σημασίας κατά την αξιολόγηση όλων των δικτυακών πηγών/ιστοσελίδων θα χρειαστεί να εξεταστούν:

- Η αξιοπιστία του περιεχομένου της ιστοσελίδας
- Αν υπάρχει η δυνατότητα ελέγχου των πληροφοριών που παρέχονται;
- Αν η πρόσβαση στην προτεινόμενη ιστοσελίδα παρουσιάζει καθυστερήσεις ή προβλήματα
 - Αν διαβλέπουμε κίνδυνο απαξίωσης του υλικού της ιστοσελίδας (στασιμότητα της ιστοσελίδας, συχνότατη αλλαγή των δεδομένων της σελίδας κλπ.). Πότε δημιουργήθηκε και πόσο συχνά ενημερώνεται
 - Αν οι πληροφορίες που παρουσιάζονται είναι κατά το δυνατόν αντικειμενικές και πλήρεις
 - Αν υπάρχουν διαφημίσεις και προσανατολισμός στην προώθηση προϊόντων ή υπηρεσιών
 - Αν ο/οι δημιουργοί της διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα και «πιστοποίηση» γι' αυτό το σκοπό
 - Αν οι στόχοι της είναι ξεκάθαροι (πληροφόρηση, εκπαίδευση, ψυχαγωγία, marketing, επικοινωνία)
 - Ποια είναι η «προστιθέμενη αξία» της ιστοσελίδας

Σε ένα δεύτερο επίπεδο, επικεντρώνοντας στις πηγές που παρουσιάζουν εκπαιδευτικές δραστηριότητες, και ειδικότερα για τις ξένες γλώσσες, η αξιολόγηση θα πρέπει να διερευνήσει:

- Αν υπάρχει αντιστοιχία με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών (διδασκτέα ύλη της Α' θμιας ή Β' θμιας εκπαίδευσης: γνωστικό, αντικείμενο, τάξη)
- Αν η εξεταζόμενη δραστηριότητα είναι διαθεματική
- Αν η εξεταζόμενη δραστηριότητα προωθεί τη διερευνητική μάθηση και τη διαδικασία δόμησης της γνώσης
 - Αν δημιουργεί δυναμικό μαθησιακό περιβάλλον (με την αλληλεπίδραση)
 - Αν διευκολύνει τη συνεργατική μάθηση και τη δημιουργία ομάδων
 - Αν υποστηρίζει την άρση της παθητικότητας του μαθητή (περιστάσεις ή προθέσεις επικοινωνίας)
 - Αν η δραστηριότητα υποστηρίζει τη δημιουργία ελκυστικού, παρωθητικού παιδαγωγικού περιβάλλοντος
 - Αν οι στόχοι και τα στάδια της εκπαιδευτικής δραστηριότητας είναι σαφή για το μαθητή
 - Αν επιτυγχάνεται ο στόχος των μαθησιακών δραστηριοτήτων
 - Αν υπάρχει αρμονική συνύπαρξη τεχνολογίας και συμβατικών μέσων διδασκαλίας
 - Αν μπορεί η δραστηριότητα να εφαρμοστεί αυτούσια από τους εκπαιδευτικούς στην τάξη
 - Αν υπάρχουν δυνατότητες τροποποίησης/επέκτασης της δραστηριότητας

Αντίστοιχα, στις πηγές που παρουσιάζεται επιμορφωτικό υλικό, θα πρέπει να διερευνηθεί:

- Αν οι στόχοι και τα στάδια των επιμορφωτικών δραστηριοτήτων γίνονται σαφή στον επιμορφούμενο
- Αν επιτυγχάνεται ο στόχος των επιμορφωτικών δραστηριοτήτων
- Εάν το επιμορφωτικό υλικό είναι έγκυρο και διαπνέεται από σύγχρονες μεθοδολογικές προσεγγίσεις

Κατά την αξιολόγηση θα πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη ενδεχόμενες διαφοροποιήσεις των δικτυακών εκπαιδευτικών πηγών για τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών που σχετίζονται κυρίως με την προέλευση των πηγών. Με τον τρόπο αυτό προκύπτουν:

- Στερεότυπα που αναπαράγονται σε διαφορετικές χώρες και αντικατοπτρίζονται στις πηγές (στερεότυπα στην αντιμετώπιση των δύο φύλων, στερεότυπα για τον «άλλο» τον διαφορετικό, ρατσιστικά στερεότυπα, πολιτικά θέματα και κατευθύνσεις, θρησκεία και πολιτισμικές πρακτικές που απορρέουν απ' αυτή κ.α.)
- Διαφορετικές παιδαγωγικές κατευθύνσεις (σε συνάρτηση με την πορεία των προγραμμάτων επιμόρφωσης εκπαιδευτικών στην κάθε χώρα και τη βαρύτητα που έχει δοθεί στην παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ πχ. έμφαση στη διερευνητική μάθηση, σε ασκήσεις drill and practice κ.α.)
- Διαφορετική ύλη προς κάλυψη στις διάφορες χώρες (σύμφωνα με τα αναλυτικά προγράμματα που ισχύουν σε κάθε χώρα)
- Διαφορετικές ιδιότητες της γλώσσας που χρησιμοποιείται στην ιστοσελίδα/εκπαιδευτική πηγή και τρόπος χειρισμού της (πχ. η αγγλική ως μητρική γλώσσα και η αγγλική ως ξένη γλώσσα, η αγγλική για λειτουργικούς σκοπούς ή η αγγλική ως γνωστικό αντικείμενο).

Οι παραπάνω διαφοροποιήσεις ενδέχεται να δράσουν περιοριστικά ως προς την αξιολόγηση και την αξιοποίηση των εκπαιδευτικών πηγών. Για παράδειγμα, η διαφορετική ύλη που καλείται να καλύψει ο βρετανός εκπαιδευτικός που διδάσκει τη γαλλική γλώσσα στους μαθητές του μπορεί να απέχει πολύ από την ύλη που καλείται να καλύψει ο έλληνας εκπαιδευτικός. Περιορισμοί που οφείλονται στη διαφορετική προέλευση των πηγών μπορούν όμως να ξεπεραστούν σε άλλες περιπτώσεις, όπως εκείνη της χρήσης μιας γαλλικής πηγής ως αυθεντικό κείμενο από έναν έλληνα εκπαιδευτικό για τη διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας. Σε μεγάλο βαθμό, η αξιοποίηση των εκπαιδευτικών πηγών εξαρτάται από την καλή ή όχι χρήση που επιλέγει να κάνει ο εκπαιδευτικός. Το αποτέλεσμα της προσπάθειάς του εξαρτάται από μια σειρά παραγόντων που σχετίζονται με τις παιδαγωγικές γνώσεις του εκπαιδευτικού, με την ενημέρωση και επιμόρφωσή του σε θέματα παιδαγωγικής αξιοποίησης των ΤΠΕ, με βαθιά γνώση των αναγκών και των δυνατοτήτων των μαθητών του κλπ.

Οι εκπαιδευτικές πηγές διαφορετικών χωρών αποτυπώνουν συχνά διαφορετικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις αλλά και τις διαφορετικές λειτουργίες των δύο γλωσσών. Για παράδειγμα, σε ιστοσελίδες γαλλικής και αγγλικής προέλευσης όπου παρέχονται εκπαιδευτικές πηγές για τη διδασκαλία της αγγλικής και της γαλλικής ως ξένες γλώσσες, παρατηρεί κανείς ότι η προσέγγιση της διδακτέας ύλης είναι διαφορετική. Παράλληλα, χρησιμοποιείται ευρύτατα η μητρική γλώσσα των μαθητών ως καθοδήγηση στο ξενόγλωσσο υλικό, με αποτέλεσμα η χρήση των ιστοσελίδων αυτών να γίνεται δύσκολη για έναν μαθητή που δεν είναι άγγλος ή γάλλος. (ενδεικτικά

παραδείγματα αποτελούν οι παρακάτω δικτυακοί τόποι: <http://www.enseignants.com/home.asp>, <http://www.zut.org.uk/>)

Οι διαφοροποιήσεις στα πολιτισμικά στοιχεία των χωρών που παράγουν και χρησιμοποιούν εκπαιδευτικές πηγές μπορούν να αποτελέσουν ιδιαίτερα χρήσιμο υλικό ουσιαστικής γνώσης του μαθητή με τα στοιχεία της κοινωνίας και του πολιτισμού της χώρας στην οποία ομιλείται η γλώσσα που μαθαίνει. Τέτοιες ανταλλαγές γνώσεων και εμπειριών όχι μόνο δεν αποτελούν εμπόδιο στο έργο του καθηγητή ξένων γλωσσών, αλλά αντίθετα ενισχύουν προσπάθειες ευρύτερης ανταλλαγής εμπειριών και τη δημιουργία μιας ευρύτερης διεθνούς κοινότητας καθηγητών και μαθητών ξένων γλωσσών.

Στο πνεύμα αυτό ο Milton (2002) υποστηρίζει ότι το εκπαιδευτικό υλικό για τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών πέρα από το να είναι κατανοητό και εύχρηστο, θα πρέπει ιδανικά, να μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην τάξη αλλά και από τους μαθητές μεμονωμένα, θα πρέπει να επιτρέπει παράλληλη αξιοποίηση σε πολλές γλώσσες, και τέλος, θα πρέπει να επιτρέπει την αλληλεπίδραση μαθητών διαφορετικών σχολείων ή ακόμη και διαφορετικών χωρών.

Σε διεθνές επίπεδο παρατηρούμε ότι από εκπαιδευτικούς φορείς καταβάλλονται προσπάθειες για αξιολόγηση των εκπαιδευτικών πηγών που έχουν προκύψει μέχρι σήμερα, σαν μια προσπάθεια στήριξης του εκπαιδευτικού, ο οποίος έχοντας λάβει ελάχιστη ή και καθόλου επιμόρφωση στη χρήση και παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ, καλείται να βρει το δρόμο του μέσα από έναν ηλεκτρονικό καταγισμό υλικού και πληροφορίας.

Ενδιαφέρον παράδειγμα αξιολόγησης εκπαιδευτικών πηγών αποτελεί η πρωτοβουλία των Βρετανικών φορέων MirandaNet και TeacherNet με την ονομασία “Web resources for Teachers by Teachers (WEBRITTe)”. Πρόκειται για ένα πιλοτικό πρόγραμμα παρουσίασης και επέκτασης εκπαιδευτικών πηγών ώστε αυτές να ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες ποιοτικές απαιτήσεις. Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών πηγών πραγματοποιείται από ομάδα 100 ειδικά εκπαιδευμένων εκπαιδευτικών με τη βοήθεια ενιαίας φόρμας αξιολόγησης για όλες τις υπό αξιολόγηση πηγές. Το έργο είναι σε εξέλιξη.

Για την οργάνωση και την αξιολόγηση εκπαιδευτικών πηγών που αφορούν τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών, ενδιαφέρον παρουσιάζει η πρωτοβουλία του Βρετανικού φορέα Teacher Training Agency που απευθύνεται σε επιμορφωμένους καθηγητές ξένων γλωσσών (επιμόρφωση που χρηματοδοτείται με ευθύνη του οργανισμού New Opportunities Fund). Το πιλοτικό αυτό έργο δίνει έμφαση σε ένα καλά οργανωμένο σύστημα κατηγοριοποίησης των αξιολογημένων πηγών, παρέχοντας συγκεκριμένες οδηγίες αξιοποίησης για κάθε εκπαιδευτική πηγή. Το έργο είναι σε εξέλιξη.

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ - ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Σε μια προσπάθεια «αποκωδικοποίησης» του πλούτου των δικτυακών εκπαιδευτικών πηγών και κατάδειξης χαρακτηριστικών παραδειγμάτων αξιοποίησής τους, θα εστιάσουμε το ενδιαφέρον μας σε περιπτώσεις ενημέρωσης του καθηγητή ξένων γλωσσών, χρήσης εκπαιδευτικών πύλων, παράλληλης ανάπτυξης εκπαιδευτικών πηγών για περισσότερες από μία ξένες γλώσσες, παροχής συμπληρωματικού υλικού

στα διδακτικά εγχειρίδια των ξένων γλωσσών, οργάνωσης δικτυακών προγραμμάτων επιμόρφωσης εκπαιδευτικών, οργάνωσης κοινοτήτων μάθησης, και fora επικοινωνίας.

Με άλλα λόγια θα προσπαθήσουμε να ακολουθήσουμε ορισμένες εκπαιδευτικές «διαδρομές», αναλύοντας τους επιμέρους σταθμούς τους όχι για να δώσουμε οδηγίες προς ναυτιλωμένους, αλλά για να δώσουμε ενδεικτικά παραδείγματα, να μελετήσουμε περιπτώσεις που θα μπορούσε να είναι ενδεικτικές των δυνατοτήτων που έχει ο καθηγητής ξένων γλωσσών, των δυσκολιών που συναντά και της προστιθέμενης αξίας που θα αποκτήσει στην περίπτωση που θα αξιοποιήσει το διαδίκτυο για τη διδασκαλία του μαθήματός του

Εννοείται πως δεν προσπαθούμε να δώσουμε έναν κατάλογο, οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις που ακολουθούν είναι ενδεικτικές. Οι διαδρομές που ακολουθούμε είναι επίσης ενδεικτικές. Θα προτείναμε στους εκπαιδευτικούς να ακολουθήσουν μικτές διαδρομές, αλλά να δημιουργήσουν και τις δικές τους τις προσωποποιημένες. Εξάλλου θα ήμασταν αντίθετες στη δημιουργία ενός καταλόγου χρήσιμων διευθύνσεων γι' αυτήν εδώ την εισήγηση, έστω και πολύ καλά ομαδοποιημένου, δεδομένου ότι έτσι θα «ακυρώναμε» την ίδια την ουσία του διαδικτύου που είναι η διαρκής κινητικότητα, αλλαγή, διαφοροποίηση και εξέλιξη.

- **Διαδρομή Α**

Αναζήτηση αυθεντικού υλικού, υλικού που δεν έχει ετοιμαστεί για διδασκαλία, «documents authentiques». Αυτό αποτελεί την πιο ευχάριστη διαδικασία για τον καθηγητή ξένων γλωσσών. Υπάρχει πληθώρα εκπαιδευτικών τόπων με τέτοιο περιεχόμενο. Βασικός παράγοντας επιτυχίας της παιδαγωγικής αξιοποίησης τέτοιων sites, είναι η ένταξη των δεδομένων που παρέχουν σε συγκεκριμένες καλά οργανωμένες παιδαγωγικές δραστηριότητες και σενάρια και η δημιουργία φύλλων εργασίας για το μαθητή (πράγμα που ισχύει και γενικότερα με την αξιοποίηση του διαδικτύου).

Τέτοιο υλικό και παραδείγματα μπορεί να αναζητηθεί από τις παρακάτω εκπαιδευτικές πηγές:

<http://www.channel4.co.uk/>

<http://www.bbc.co.uk/education/languages/>

[http://www.askeric.org/cgi-](http://www.askeric.org/cgi-bin/res.cgi/Educational_Technology)

[http://www.askeric.org/cgi-](http://www.askeric.org/cgi-bin/res.cgi/Educational_Technology)

[bin/res.cgi/Educational_Technology](http://www.askeric.org/cgi-bin/res.cgi/Educational_Technology)

Επίσης αυθεντικά κείμενα και δεδομένα αξιοποιήσιμα στη διδασκαλία των ξένων γλωσσών μπορεί να βρεί ο καθηγητής και σε ιστοσελίδες μουσείων, πόλεων, εφημερίδων και περιοδικών, αλλά και διαφόρων οργανισμών, από μετεωρολογικές υπηρεσίες, έως και τουριστικά γραφεία.

- **Διαδρομή Β**

Συμμετοχή σε Fora επικοινωνίας (discussion groups).

Τα fora επικοινωνίας παρουσιάζουν ενδιαφέρον και ως πηγές παιδαγωγικού υλικού αλλά και λόγω των δυνατοτήτων αλληλεπιδραστικότητας που προσφέρουν.

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να βρουν σ' αυτά ομάδες επικοινωνίας με συγκεκριμένα ενδιαφέροντα και να συμμετέχουν σε κάποιες από αυτές, να γραφτούν

μέλη και να παίρνουν άμεση πληροφόρηση για εκπαιδευτικά τεκταινόμενα όπως συνέδρια και σεμινάρια, να δημοσιοποιήσουν τη δουλειά τους και να βρουν ενδιαφέρον για αξιοποίησή της από συναδέλφους σε κάποιο μακρινό μέρος, να μπορούν να συζητήσουν προβλήματα που αφορούν το επάγγελμά τους κ.α.. Παραθέτουμε δυο ενδεικτικές διευθύνσεις:

www.bonjourdefrance.com/

www.iatefl.org

Φορα επικοινωνίας υπάρχουν και για μαθητές, κυρίως εφηβικής ηλικίας, με πολλά ενδιαφέροντα θέματα όπως η μουσική, ο κινηματογράφος, συνεντεύξεις αστέρων της μουσικής και του κινηματογράφου, κινούμενα σχέδια, ντοκιμαντέρ, το διάστημα, πρωτοβουλίες για διάφορα θέματα που απασχολούν τους νέους (πχ. εκστρατεία ενάντια στη βία). Η αξιοποίηση τέτοιων sites προϋποθέτει ύπαρξη σχολικού εργαστηρίου, παρωθεί τους μαθητές λόγω του περιεχομένου τους, αλλά χρειάζεται μεγάλη προσοχή και οργάνωση.

<http://www.okapi.bayardpresse.fr/>

<http://www.phosphore.com>

<http://www.mtveurope.com>

• Διαδρομή Γ

Εκπαιδευτικές πύλες ανά χώρα

Στο διαδίκτυο είναι διαθέσιμος ένας ικανοποιητικός αριθμός εκπαιδευτικών πυλών με ιδιαίτερα πλούσιο, αξιόλογο και χρήσιμο περιεχόμενο. Τις περισσότερες από αυτές έχουν δημιουργήσει και φέρουν την ευθύνη, επίσημοι εκπαιδευτικοί φορείς, αλλά και σύνδεσμοι ή ομοσπονδίες εκπαιδευτικών. Απευθύνονται κυρίως στους εκπαιδευτικούς αλλά και γενικότερα στην εκπαιδευτική κοινότητα. Αποτελούν ένα ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο για τον εκπαιδευτικό, δεδομένου ότι τον φέρνουν σε επαφή με ένα μεγάλο εύρος εκπαιδευτικών πληροφοριών πάσης φύσεως, εκπαιδευτικά νέα, πλούσιο παιδαγωγικό υλικό κάθε μορφής (συμβατικό, multimedia κ.α.) ανά βαθμίδα ή γνωστικό αντικείμενο, ή θεματικό ενδιαφέρον, προτάσεις για παιδαγωγικές δραστηριότητες, βιβλιογραφία, άρθρα, κείμενα, ακόμα και τη δυνατότητα για παραγγελία βιβλίων που τον ενδιαφέρουν. Τέλος αποτελούν την πιο αξιόλογη πηγή δικτυακών τόπων με εκπαιδευτικό ενδιαφέρον. Πολύ ακροθιγώς θα θέλαμε να επισημάνουμε πως το περιεχόμενο και η φιλοσοφία αυτών των πυλών, θα μπορούσαμε να πούμε πως διαφοροποιείται ανάλογα με τη χώρα προέλευσης, αντικατοπτρίζοντας με αυτόν τον τρόπο την κυρίαρχη κουλτούρα αλλά και τις προτεραιότητες των εκπαιδευτικών τους συστημάτων. Τέλος, θα θέλαμε να αναφέρουμε πως οι εκπαιδευτικές πύλες αποτελούν ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για τους καθηγητές όλων των ειδικοτήτων και αποκτούν ξεχωριστό ενδιαφέρον ειδικότερα για τους καθηγητές ξένων γλωσσών.

www.educasource.education.fr

www.cndp.fr

<http://vtc.ngfl.gov.uk>

www.teachernet.gov.uk

www.e-yliko.gr

www.eun.org/portal/index-en.cfm

Διαδρομή Δ

- Κοινότητες Μάθησης - Παραδείγματα κοινοτήτων:

Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι ηλεκτρονικές «κοινότητες μάθησης». Οι περισσότερες από αυτές έχουν σχεδιαστεί για να βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς να αξιοποιήσουν και να εντάξουν τις ΤΠΕ στη διδασκαλία τους ή να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα του μαθήματός τους (για ένα συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο όπως ξένη γλώσσα). Περιέχουν αναλυτικά παραδείγματα διδακτικών δραστηριοτήτων και best practices, επιμόρφωση και σεμινάρια ανάλογα με τα αιτήματα που δέχονται από τους εκπαιδευτικούς, δυνατότητα επικοινωνίας και συνεργασίας με συναδέλφους τους, δυνατότητα ανταλλαγής απόψεων και συμμετοχής σε on line συζητήσεις, βιβλιοθήκη κ.α. Σε πολλές περιπτώσεις οργανώνονται από πανεπιστήμια ή εκπαιδευτικά κέντρα πάσης φύσεως (σχολεία, ραδιοφωνικοί σταθμοί, κλπ) εξειδικευμένα στη διδασκαλία ξένων γλωσσών.

<http://learnweb.harvard.edu/ent/home/index.cfm>

<http://babelnet.sbg.ac.at/>

- Διαδρομή Ε

1.Επιχειρώντας την παράλληλη ανάπτυξη εκπαιδευτικών πηγών για πολλές ξένες γλώσσες, ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα "sister sites" για τη γαλλική, τη γερμανική και την ισπανική γλώσσα με τίτλο bonjour, hallo και hola. Στα πλαίσια της παράλληλης αυτής προσπάθειας ετοιμάζονται αντίστοιχα sites για την αγγλική και την ιταλική γλώσσα.

<http://www.bonjour.org.uk/>

www.hallo.org.uk

www.hola.org.uk

2.Αντίστοιχη περίπτωση παράλληλης ανάπτυξης υλικού σε διαφορετικές ξένες γλώσσες (αγγλικά, γαλλικά, ιταλικά, ισπανικά κλπ.) αποτελούν τα sites uptoten και coloriages που απευθύνονται σε παιδιά μέχρι 12 ετών. Σε αντίθεση με την έλλειψη αξιολογών εκπαιδευτικών λογισμικών για το νηπιαγωγείο και το δημοτικό, η ιδιαίτερα πλούσια αυτή πηγή σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες και παιχνίδια παρουσιάζει ενδιαφέρον.

<http://www.coloriages.org/>

<http://www.uptoten.com/>

- Διαδρομή ΣΤ

Για την παροχή συμπληρωματικού υλικού στα διδακτικά εγχειρίδια των ξένων γλωσσών που έχουν επιλεγεί για τα ελληνικά σχολεία, με ευθύνη των αρμόδιων εκδοτικών οίκων έχουν ετοιμαστεί συμπληρωματικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Στην πρωτοβουλία του δικτυακού συμπληρωματικού υλικού ιδιαίτερα δραστήριοι αποδείχτηκαν οι γαλλικοί εκδοτικοί οίκοι.

<http://www.tatoulematou.com/>

http://195.46.218.125/Hachette_FLE/reflets/reflets_accueil.htm

<http://www.club-forum.com/>

<http://babelnet.sbg.ac.at/canalreve/bravo/bravo.htm>

<http://www.elthillside.com/>

- **Διαδρομή Ζ**

Για την επιμόρφωση των καθηγητών ξένων γλωσσών στην αξιοποίηση των ΤΠΕ ενδιαφέρον παρουσιάζει το πρόγραμμα εκπαίδευσης από απόσταση ICT4LT που υλοποιήθηκε στα πλαίσια έργου του Socrates. Στα πλαίσια αυτού του επιμορφωτικού προγράμματος διακρίνονται τρία επίπεδα εξοικείωσης με τις ΤΠΕ με σειρά μαθημάτων-θεματικών ενοτήτων για κάθε επίπεδο. Ενδιαφέρον παρουσιάζει και το επιμορφωτικό δικτυακό πρόγραμμα για γάλλους εκπαιδευτικούς PraticOPratic.

<http://www.ict4lt.org/en/>

<http://ntic.org/formation/tic/index2.html>

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το διαδίκτυο όπως πριν από τέσσερις αιώνες η τυπογραφία, επιτρέπει τον απεγκλωβισμό από την κρατική κηδεμονία. Ένας server εγκατεστημένος στο εξωτερικό είναι εξίσου απροσπέλαστος από την κρατική εξουσία, όσο ήταν κάποτε το τυπογραφείο στη Βιέννη όπου τύπωνε τις επαναστατικές του ιδέες ο Ρήγας Φεραίος, για την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Εκτός αυτού και για να φτάσουμε και στις ξένες γλώσσες, είναι σημαντικό να συνειδητοποιήσουμε πως στην απαρχή του 21ου αιώνα, όπως ίσως και στον 16ο αι. θα έλεγε κανείς κάνοντας μια κάπως τολμηρή σύγκριση στο γλωσσικό επίπεδο, η γλώσσα, η πολιτισμική ταυτότητα, βρίσκονται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος. Όλοι γνωρίζουμε πως η γλώσσα ποτέ δεν υπήρξε ένα ουδέτερο όχημα. Τα λατινικά που άλλοτε αντικατέστησαν την ελληνική, τα αγγλικά που επικρατούν σήμερα άλλων γλωσσών, κουβαλούσαν και κουβαλούν μαζί τους αναπαραστάσεις της πραγματικότητας, μοντέλα συμπεριφορών και ανάλυσης. Τι θέση να δώσει κανείς στην "κοινή" γλώσσα, στη διδασκαλία της αλλά και στις εθνικές γλώσσες, όταν βρισκόμαστε μπροστά σε μια τέτοια ανανέωση των πολιτισμικών αλλά και εκπαιδευτικών πρακτικών; Ακόμα ίσως δεν γνωρίζουμε το μέγεθος και το είδος των αλλαγών που θα πρέπει να περιμένουμε σε γνωστικό, θεσμικό, κοινωνικό, πολιτισμικό αλλά και πολιτικό επίπεδο με την αξιοποίηση των δικτύων. Τίποτα μέσα από την τεχνολογία δεν προδίδει την εξέλιξή τους. Η εκπαίδευση καλείται να δώσει απαντήσεις για ερωτήματα που ακόμα δεν έχουν τεθεί σε όλη τους την έκταση και να χαράξει τα μονοπάτια όπου θα περπατήσει ο πολίτης του μέλλοντος. Πρόκειται πάνω απ' όλα για επιλογή τρόπου ζωής και το μέτρο αυτών ο ίδιος ο άνθρωπος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Abrate, J. (1998), "Une Pédagogie de l' Internet", *Revue Internationale d' éducation*, No 18, Sèvres: CIEP-CNDP
2. Baron, E. (1999), Informatique, éducation et images: quelques éléments d' analyse, In *Image, Langages, Recherches et pratiques enseignantes*, Paris: INRP
3. Becta (2002), *Connecting Schools, Networking People 2002: ICT Practice, Planning and Procurement for the National Grid for Learning*

4. Denis, B. (1998), Learning and Multimedia, In *Teaching, Learning Information: Towards an open Socratic school, Proceedings of the Ampere Seminar*, European Communities
5. Eurydice (2001), *Basic Indicators on the Incorporation of ICT into European Education Systems: 2000/01 Annual Report*. European Commission
6. Kontogiannopoulou-Polydorides, G. (1996), Educational Paradigms and Models of computer Use: Does Technology change Educational Practice?, In T. Plomp, R. Anderson, G. Kontogiannopoulou-Polydorides (Eds.), *Cross National Policies and Practices on Computers in Education*, the Netherlands: Kluwer Academic Publishers
7. Lancien, T. (1998), *Le multimedia – Didactique des langues etrangeres*, Cle International
8. Loveless, A.. (2002), *Literature Review in Creativity, New Technologies and Learning*, Nesta Futurelab Series
9. Meuter, G. (1998), Didactic strategies and teaching skills for the transition period, In *Teaching, Learning Information: Towards an open Socratic school, Proceedings of the Ampere Seminar*, European Communities
10. Milton, J. (2002), *Literature Review in Languages, Technology and Learning*, Nesta Futurelab Series
11. MirandaNet: Web Resources for Teachers by Teachers (WEBRITTe), http://www.mirandanet.ac.uk/edu_show.htm
(Τελευταία επίσκεψη δικτυακού τόπου: 10/04/2003)
12. Pouzard, G. (1998), Ecole, multimédia et Internet, *Revue Internationale d'éducation* No 18, Sèvres: CIEP-CNDP
13. Teacher Training Agency: NOF resources, www.atkinsonconsulting.co.uk/nof
(Τελευταία επίσκεψη του προσωρινού δικτυακού τόπου: 10/04/2003)